

ZŁOT 20 lecia
HARCERSKIEJ
SŁUŻBY GRANICZNEJ

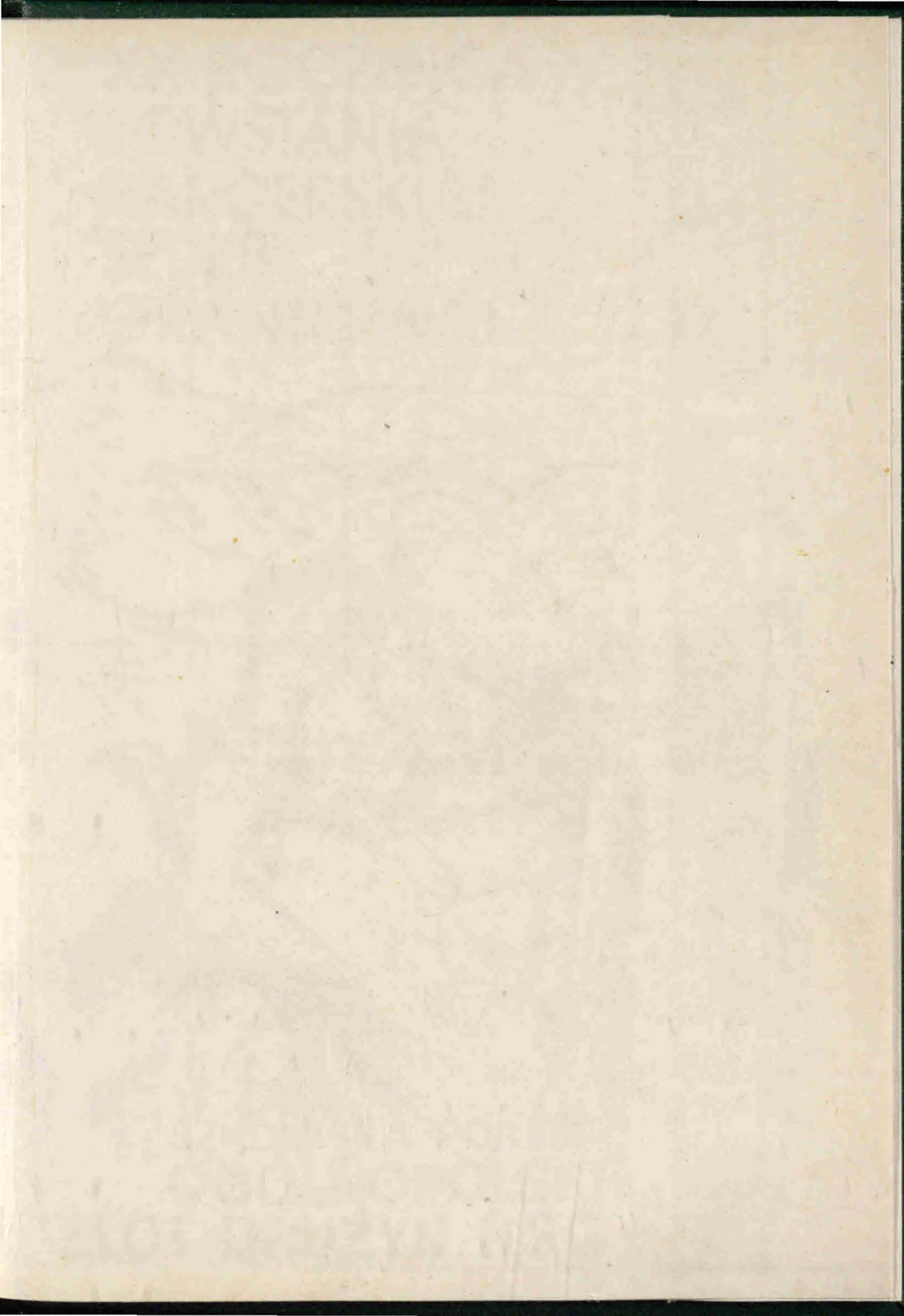
Szklarska Poreba 1988

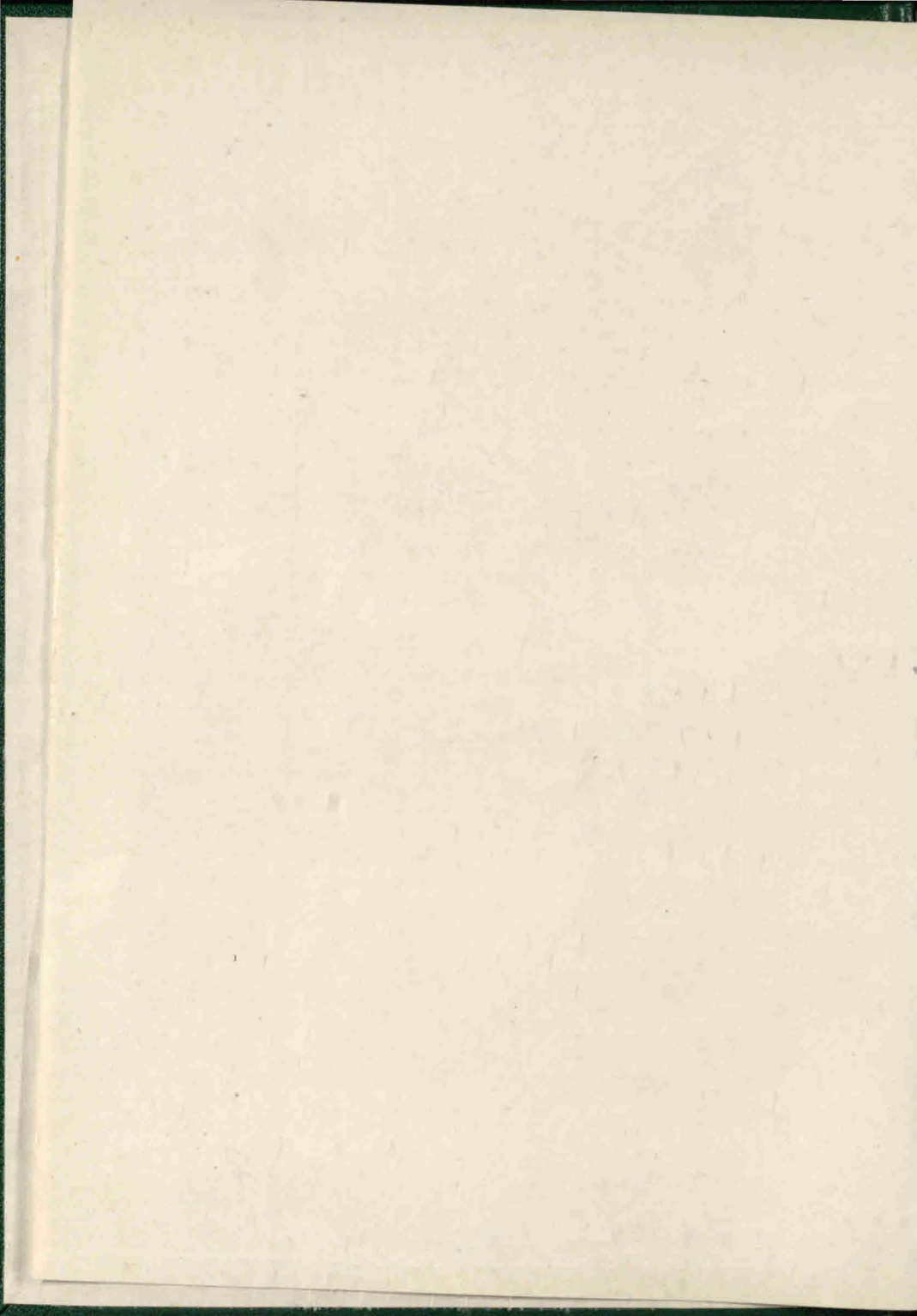

45 LAT
LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO
43 LATA
WOJSK OCHRONY POGRANICZA
20 LAT
HARCERSKIEJ SŁUŻBY GRANICZNEJ

9-11-06-1988

ZŁOT

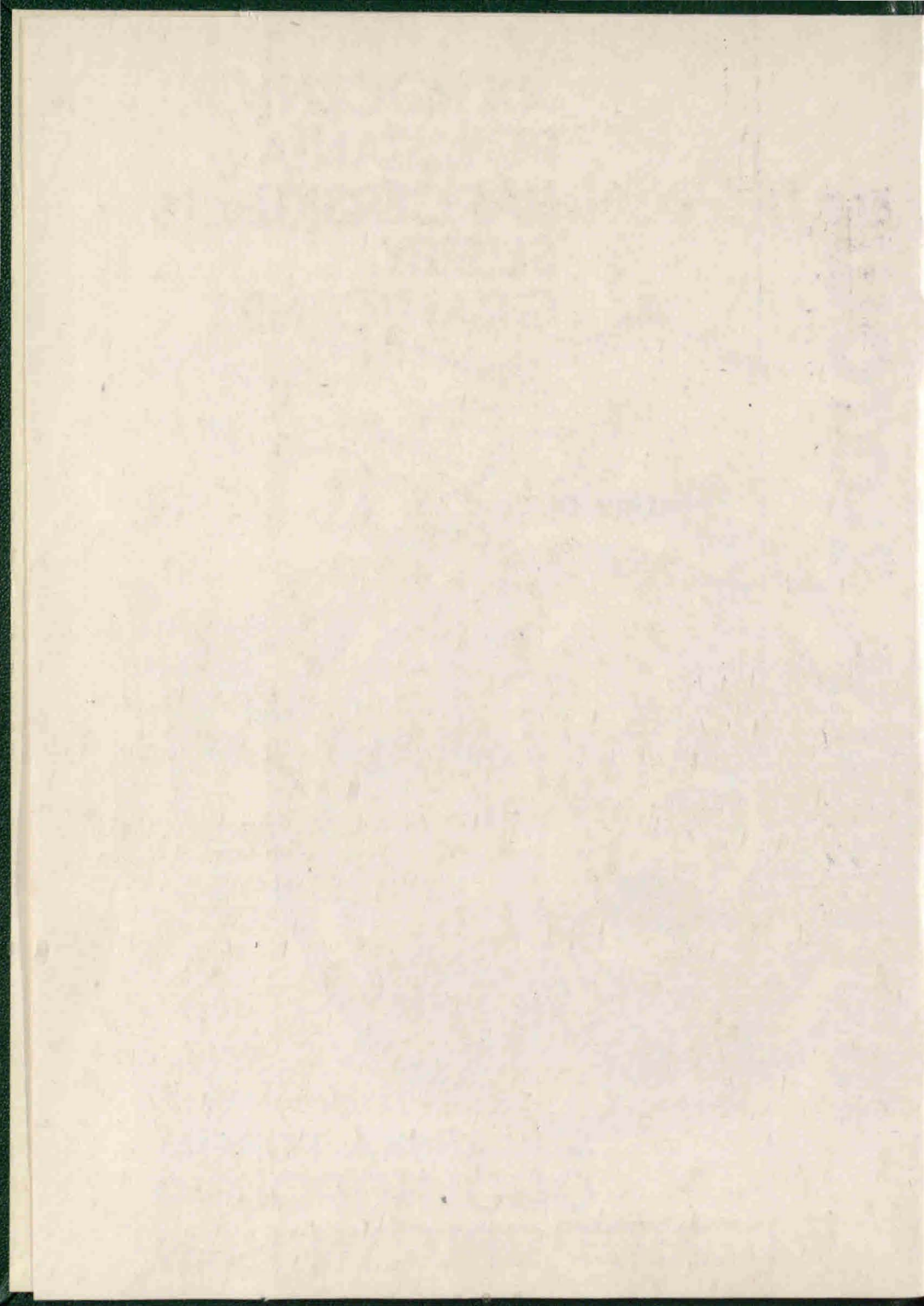

MATERIAŁY ZŁOTOWE

**XX ROCZNICA
POWSTANIA
HARCERSKIEJ
SŁUŻBY
GRANICZNEJ**

**SZKLARSKA PORĘBA
OGÓLNOPOLSKI
ZŁOT DRUŻYN HSG**

MATERIAŁY ZŁOTOWE

Zespół Redakcyjny

Jadwiga Reder-Sadowska

hm.PL Adam Solarz, hm. Janusz Turakiewicz

Na zlecenie Komitetu Organizacyjnego Zlotu 20-lecia Harcerskiej Służby Granicznej wydano w nakładzie 1.000 egzemplarzy nakładem Komendy Jeleniogórskiej Chorągwi ZHP im. Osadników Wojskowych.

Do użytku służbowego.

Druk: Zakład Poligrafii i Wydawnictw LPGT " LUBTOUR " Zielona Góra zlec. 238 nakł. 1000 egz. for. A/5

МАТЕРИАЛЫ ЗЛОТУ

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Referat Dowództwa Wojsk Ochrony Pogranicza	6
Referat Głównej Kwatery ZHP	14
Wystąpienie Przewodniczącego WRPH w Jeleniej Górze	21
Wystąpienie Przewodniczącego Komitetu Ochrony Pamięci Walki i Męczeństwa w Jeleniej Górze	23
Stanowisko uczestników seminarium kadry WOP i ZHP	25
Z działalności HSG łużyckiej Brygady WOP	27
Wyniki współzawodnictwa Złotu	33
Program i zadania drużyn Harcerskiej Służby Granicznej.	34

W składzie Komisji Organizacyjnej Złotu 20-lecia Harcerskiej
Służby Granicznej, wybrane w następującej kolejności:
Komandy: [imię i nazwisko], [imię i nazwisko], [imię i nazwisko].
Co uszytu i wydrukowano.

Wydrukowano w [miasto] w [rok] w [numer] [tytuł]
Złoty 20-lecia Harcerskiej Służby Granicznej

Druhny i Druhowie !

Pisząc na wstępie do informatora Zlotu 20-locia Harcerskiej Służby Granicznej o doniosłych rocznicach : 45-leciu Ludowego Wojska Polskiego, 43. rocznicy Wojsk Ochrony Pogranicza i 20-leciu Harcerskiej Służby Granicznej chcieliśmy zachęcić Was do udziału w Zlocie. Spotykając się z Wami oczekiwaliśmy odpowiedzi na pytania :

- czy Harcerska Służba Graniczna znalazła swoje stałe miejsce w pracy drużyn harcerskich pogranicza ?
- czy formy i metody pracy HSG nie straciły na swojej atrakcyjności; jak zostały one wzbogacone ?
- czy program HSG daje Wam, tak jak nam przed laty, możliwość przeżycia prawdziwej przygody, ucząc od najmłodszych lat obowiązku i współodpowiedzialności ?

Chcieliśmy dowiedzieć się, jak kadra WOP i instruktorzy ZHP oceniają metody i dotychczasowe formy pracy drużyn i ich skuteczność w kształtowaniu postaw obywatelskich.

Zaproszaliśmy Was z obawą, czy sprostamy - jako organizatorzy Zlotu - Waszym oczekiwaniom; czy Zlot stanie się motywacją do dalszej, wzbogaconej o wspólne doświadczenia pracy nad rozwojem HSG. Organizację Zlotu podporządkowaliśmy Druhny i Druhowie Wam - uczestnikom Zlotu. Dając możliwość praktycznego udziału w ochronie granicy, chcieliśmy przybliżyć trud żołnierza Wojsk Ochrony Pogranicza, który dzień i nocą, bez względu na warunki atmosferyczne i porę dnia strzeże granic naszego Państwa; który w wykonywaniu swoich żołnierskich obowiązków jest wzorem i przykładem do naśladowania - jak należy realizować słowa przysięgi, wykonywać żołnierskie zadania i polecenia przełożonych. Jednocześnie chcieliśmy przybliżyć Wam piękno ziemi jeleniogórskiej, jej wyjątkowych walorów przyrodniczych i historycznych.

Sprawną organizację Zlotu zawdzięczamy również Wam - bowiem to Wy wypełniliście treścią ramy programu nakreślonego przez organizatorów. Satisfakcją dla nas jest Wasze

zadowolenie z udziału w Zlocie.

Wędrowaliście po szlakach turystycznych wzdłuż granicy państwowej z Niemiecą Republiką Demokratyczną i Czechosłowacją. Od Toporowa - miejsca, w którym 14. kwietnia 1945 r. rozpoczęło się forsowanie Nysy Łużyckiej przez żołnierzy LWP, poprzez największy cmentarz żołnierzy II Armii Wojska Polskiego w Zgorzelcu, po najczęściej odwiedzanych przez turystów szczytach Karkonoszy : Szrenicę /1362 m n.p.m./, Śnieżne Kotły /1475 m n.p.m./, Śnieżkę /1602 m n.p.m./ - aż po Chełmsko Śląskie.

Zabraliście doświadczenia, przeżycia i przygody - pozostawiliście po sobie jakże trwałą pamiątkę w postaci tablic w kształcie Tarcz Grunwaldu z wizerunkiem Orła Piastowskiego, które umieściliście na trasach Zlotu 20-lecia. Tablice te są symbolem obrazującym naszą historię i nasz powrót na prastare ziemie piastowskie; będą one przywoływać pamięć o piastowskim rodowodzie ziem zachodnich naszego kraju.

Odsłaniając Tarczę Grunwaldzką na pomniku poległych żołnierzy LWP w Szklarskiej Porębie, w obecności członków ZBOWiD i mieszkańców - pozostawiliście trwałą ślad więzi ZHP z Wojskiem Polskim. Pamiętać nas będą mieszkańcy Szklarskiej Poręby i turyści, którzy wspólnie z nami uczestniczyli w harcerskim ognisku z gawędą Druha Generała i występie zespołu GRANICA - bowiem nic tak nie integruje i nie zbliża jak wspólne ognisko, gawęda i piosenka.

Apel 20-lecia, poprzedzony przemarszem uczestników ulicami Szklarskiej Poręby i wystąpienia gości Zlotu dowiodły potrzeby kontynuowania naszej pracy i wskazały na celowość dalszego rozwoju skuteczniejszych przedsięwzięć tak, by drużyny HSG stawały się coraz liczniejsze.

Dowodem, że Zlot 20-lecia HSG był nie tylko okazjonalny, były obrady kadry WOP i ZHP nad dotychczasowym dorobkiem i kierunkami rozwoju naszej patriotyczno - obronnej działalności. Dotychczasowy dorobek i kierunki rozwoju zawarte zostały w referatach Dowództwa WOP i Głównej Kwatery ZHP, wzbogacone o dyskusję uczestników seminarium. Mówiąc o dotychcza-

sowych doświadczeniach, dyskutowano nad aktualnie obowiązującymi założeniami HSG; wskazano potrzebę zmian i nowych uregulowań. Dyskusja i wypracowane wspólne stanowisko staną się z pewnością przyczynkiem do dalszego rozwoju drużyn HSG i efektywniejszej pracy nad patriotyczno - obrońnym wychowaniem dzieci i młodzieży; zapoczątkują cią wychowawczy i drużyna HSG - jednostka WOP - wojskowe szkolnictwo zawodowe; będą bazą pozyskiwania kadry instruktorskiej wcielonym otoku na czapce i w harcerskim mundurze.

II Polowa Zbiórka Wojskowych Kręgów Instruktorskich ZHP WOP była praktycznym przykładem realizacji ustaleń dotyczących warunków funkcjonowania i pracy WKI; dowiodła, że każdy odbywający służbę wojskową ma sprzyjające warunki do realizacji zadań ZHP w szeregach wojska, może doskonalić swoją pracę instruktorską, nabywać przekonania do współodpowiedzialności za wychowanie młodego pokolenia i jego postawy.

To, że słowa te nie są oderwane od faktów potwierdza wypowiedź, którą usłyszałem przypadkowo w miesiąc po Zlocie. Jeden z uczestników II Polowej Zbiórki WKI WOP odbywający czynną służbę wojskową powiedział " ...Zlot 20-lecia HSG był wzorowy pod względem organizacyjnym i programowym. Mogłem osobiście przekonać się jakie znaczenie zarówno dla młodzieży jak i przełożonych ma nasza wspólna praca. Aktualnie pełnię służbę wojskową i prowadzę drużynę HSG w pobliskiej szkole. Po zakończeniu służby wojskowej pozostanę tu, uzupełnię kwalifikacje pedagogiczne i będę uczył, prowadząc nadal drużynę Harcerskiej Służby Granicznej."

Dziękując za udział w Zlocie, przekazujemy Wam materiały zlotowe wraz ze stanowiskiem uczestników seminarium - do dalszego wykorzystania w pracy drużyn HSG i Wojskowych Kręgów Instruktorskich ZHP WOP. Jesteśmy przekonani, że wzbogacą one pracę drużyn i będą inspiracją do dalszego ich rozwoju.

Przewodniczący
Komitetu Organizacyjnego

hm.PL Adam Solarz

Referat Dowództwa
Wojsk Ochrony Pogranicza
wygłoszony przez
gen.bryg.Stanisława Brodzińskiego
Zastępcę Dowódcy WOP

Druhny i Druhowie ! Szanowni Zebrani !

Uczestnictwo w dzisiejszym seminarium nie jest tylko spełnieniem protokolarnego obowiązku czy formą realizacji porozumienia między Główną Kwaterą Związku Harcerstwa Polskiego a Wojskami Ochrony Pogranicza. Seminarium to traktujemy jako ważne wydarzenie w naszych wojskach, podsumowujące wieloletni wspólny dorobek w zakresie patriotyczno - obronnego wychowania młodzieży - w sprawie tak bliskiej i ważnej dla obu naszych instytucji. Zatem wspólnie są nasze cele w zakresie kształtowania i wychowania młodzieży w ogóle, a wychowania patriotyczno - obronnego w szczególności.

Praktyka lat ubiegłych jednoznacznie dowodzi, że nasze spotkania są potrzebne i bardzo pożyteczne. Umacniają i wzbogacają jednolity front wychowawczy, unowocześniają proces dydaktyczny przysposobienia obronnego, rozwijają formy i metody pracy z młodzieżą harcerską.

Dzisiejsze spotkanie posiada także i inną wymowę. W roku bieżącym obchodzone są wielkie rocznice historyczne. Wśród nich to 45.rocznica powstania Ludowego Wojska Polskiego, 70.rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę, 43.rocznica powstania Wojsk Ochrony Pogranicza, 70.rocznica powstania Związku Harcerstwa Polskiego. Rocznice te winny być preferowane w pracy ideowo-wychowawczej z młodzieżą szkolną i wojskową, one bowiem nadają główny sens pojęciu "wychowanie patriotyczne".

W obecnej sytuacji międzynarodowej istniejący stan rzeczy w dziedzinie świadomości obronnej społeczeństwa, a zwłaszcza wychowania patriotyczno - obronnego, nie może nas zadowolić. Występuje szereg zagrożeń zarówno wewnętrznych - inspirowanych ciągle przez przeciwników politycznych działających w kraju oraz zewnętrznych - których źródłem są wrogie Polsce ośrodki zagraniczne. Ich działalność polega na :

- zachwianiu w niektórych środowiskach przekonania, że filarami bezpieczeństwa kraju i ogólnego pokoju w Europie są układy podpisane przez mocarstwa w Jałcie i Poczdamie oraz pakt obronny w postaci Układu Warszawskiego. Wrogowie zewnętrzni i wewnętrzni dążyli i nadal dążą do stworzenia złudnego wrażenia, że istnieje dla Polski jakoby korzystniejsza alternatywa przez wyjście z Układu Warszawskiego i ściślejsze związanie się ze światem kapitalistycznym;

- wzmocnianiu wśród społeczeństwa nastrojów antyradzieckich, zasianiu nieufności a nawet wrogości do naszego najpewniejszego sojusznika, gwaranta pokoju i bezpieczeństwa;

- wznieceniu ataku na system nauczania i wychowania w naszym kraju;

- wciągnięciu części młodzieży do działalności antysocjalistycznej i antypaństwowej, sianiu niewiary w powodzenie reformy.

Tych zagrożeń dla młodzieżowych umysłów nie wolno nam lekceważyć. To musi budzić nasze zaniepokojenie i nasz sprzeciw. Młodzież jest materią bardzo chłonna, podatną na wszelkie oddziaływania propagandowe płynące na falach eteru i nierzadko z ust wychowawców. Młodzi ludzie nie w pełni świadomi są skutki tych zagrożeń.

W naszym kraju wszechstronne wychowanie młodego pokolenia oraz przygotowanie go do wypełniania przyszłych ról społecznych powinno stanowić przedmiot stałych i świadomie podejmowanych działań wszystkich ogniw wychowawczych - od rodziny poprzez szkołę, organizację młodzieżową po zakład pracy.

Wśród wspomnianych organizacji istotną rolę w interesującym nas wychowaniu przypada Związkowi Harcerstwa Polskiego. Jest pierwszą w życiu młodego człowieka organizacją ideowo - wychowawczą, z którą młodzież się spotyka i która od dzieciństwa kształtuje jej charakter. Jest pierwszą, która wspólnie ze szkołą w sposób zorganizowany uczy miłości Ojczyzny i pierwszą, która rozpoczyna przygotowanie młodzieży do obrony kraju.

Harcerstwu z natury rzeczy bliskie jest wojsko, zaś wojsku harcerstwo, która jako organizacja paramilitarna zorganizowana

na wzór i podobieństwo wojska, kieruje się podobnymi zasadami regulaminów i ceremoniału. Można powiedzieć, iż jest pierwszym etapem wtajemniczenia do szczytnych i trudnych obowiązków służby wojskowej.

Te więzi emocjonalne łączące młodzież harcerską z wojskiem są czynnikiem wielce pomocnym w jej patriotyczno - obronnym wychowaniu. Podajmowane formy współdziałania w tym zakresie wyrabiają dyscyplinę, hart, odwagę, sprawność fizyczną, koleżeństwo, zdolność współżycia w grupie społecznej. Cechy te i umiejętności są właśnie w służbie wojskowej i w ogóle w życiu obywatela bardzo przydatne. Z wieloletniej współpracy wiemy, że młodzież harcerska lepiej przystosowuje się do służby wojskowej, łatwiej znosi jej trudy, jest bardziej koleżeńską i zaradczą życiowo. Podobnie należy ocenić jej pełniejszą wiedzę społeczno - polityczną i patriotyczno - obronną oraz lepiej ugruntowane postawy polityczne.

W roku bieżącym przypada 20. rocznica powstania Harcerskiej Służby Granicznej. Z okazji Jubileuszu kierujemy na Waszą ręce szanowni pedagodzy, Druhnicy i Druhowie, a za Waszym pośrednictwem wszystkim nauczycielom szkół, instruktorom ZHP serdeczne wyrazy uznania i szacunku za Waszą trudną i wysoce odpowiedzialną rolę oraz najlepsze życzenia zdrowia i pomyślności w dalszej pracy.

Nasz wopowsko - harcerski Jubileusz skłania do pewnych refleksji w przedmiocie współpracy z Chorągiewami i szkołami usytuowanymi w strefie nadgranicznej. Współpraca ta stanowiła zawsze i stanowi nadal stały element zaprogramowany w strukturę zadań wykonywanych przez nasze wojska. Wychodzimy bowiem z założenia, że współdziałania ze szkołami, nauczycielami i harcerzami leży nie tylko w interesie ogólnospołecznym lecz także w interesie naszych wojsk, strzegących granic Państwa. Jest ponadto potwierdzeniem generalnej zasady, odnoszącej się do nierozzerwalnej więzi wojska ze społeczeństwem.

Współpraca ta ma wieloraki wymiar. Potrzeby obu partnerów prowadziły do stałego poszukiwania na przestrzeni minionych lat nowych form i metod oraz doskonalenia już wypracowanych. Ważne znaczenie owego współdziałania i współpracy leży również

wa wspólnych korzyściach wojska i harcerstwa. Żołnierze - w opięści na pograniczu byli często inicjatorami i prawdziwymi mecenasami rodzącego się szkolnictwa podstawowego. Remontowali i adaptowali budynki szkolne, wyposażali je w sprzęt kwaterunkowy, pomoce naukowe; bronili dzieci i nauczycieli przed napadami bojowej zbrojnego podziemia.

W latach późniejszych opieka żołnierzy WOP zaowocowała w postaci wybudowania własnymi siłami z własnych środków 16 obiektów szkolnych. Zakupili bądź wykonali pomoce naukowe wartości kilku milionów złotych. Zasilili kasę Społecznego Funduszu Budowy Szkół i Internatów kwotą kilkudziesięciu milionów złotych. Generalnie rzecz biorąc jest to liczący się wkład, ale ważniejszą wymowę ma tu aspekt społeczny i patriotyczny.

Zainteresowanie i zaangażowanie naszych wojsk w problematykę funkcjonowania szkół w strefie nadgranicznej sprawiło, że harcerstwo coraz aktywniej uczestniczy w ochronie granicy państwowej. W latach 60-tych współpraca ta przybrała ramy organizacyjne. Rozkazami specjalnymi komend ZHP zorganizowana została przy Wojskach Ochrony Pogranicza drużyny harcerskie dające początek działalności Harcerskiej Służby Granicznej. Tak zorganizowane drużyny harcerskie dały wielokrotnie dowody swej sprawności i patriotyzmu. Na bazie tych drużyn w latach 70-tych rozwinęły się drużyny specjalnościowe o kierunku ochrony granicy państwowej zwane Harcerską Służbą Graniczną. Omawiany okres wypełniony był szeregiem przedsięwzięć programowych i organizacyjnych. Zebrano bogate doświadczenia służące pogłębianiu więzi harcerzy i żołnierzy WOP. Przy wspólnym zaangażowaniu instancji i poszczególnych ogniw organizacyjnych ZHP oraz jednostek WOP pomyślnie realizowano podjęte ustalenia, uzyskując pozytywne efekty w pracy organizacyjnej oraz w dziedzinie patriotyczno - obronnego wychowania i szkolenia młodzieży harcerskiej. Zainspirowano w drużynach Harcerskiej Służby Granicznej ruch rywalizacji a najlepszym z nich nadano proporce. Staraniem Zarządu Politycznego WOP i Głównej Kwatery ZHP wprowadzono do programu tych drużyn problematykę tradycji i historii Ludowego Wojska Polskiego i Wojsk Ochrony Pogranicza, upowszechniono założenia i regulamin plakietki "Przyjaciel WOP" I i II stopnia oraz zasady

ubiegania się o mianą drużyny Harcerskiej Służby Granicznej.

Za wspólny sukces organizacyjny należy uznać zorganizowanie I Ogólnopolskiego Zlotu Drużyn Harcerskiej Służby Granicznej w 30. rocznicę zwycięstwa nad faszyzmem i 30. rocznicę powstania Wojsk Ochrony Pogranicza oraz I Ogólnopolskich Manewrów Patriotyczno - Obronnych drużyn HSG. Wymienione imprezy weszły na stałe do programu pracy z drużynami. Przyczyniły się do szerokiego spopularyzowania wśród młodzieży szkolnej i harcerskiej problematyki ochrony granic Państwa.

pozytywnie oceniamy działalność Komisji Koordynacyjnej Wojskowych Kręgów Instruktorskich ZHP WOP na rzecz patriotyczno - obronnego wychowania młodzieży. Uporządkowana została ostаточно struktura organizacyjna Komisji Koordynacyjnej. Jej przewodniczący otrzymał mandat członka prezydium Rady Młodzieżowej WOP. Na dzień dzisiejszy istnieje i działa w naszych wojskach 26 Wojskowych Kręgów Instruktorskich, w pracy których zaangażowanych jest 550 instruktorów. Są oni opiekunami 327 drużyn Harcerskiej Służby Granicznej a ponadto 176 drużyn innych specjalności.

Zainteresowanie i zaangażowanie naszych wojsk w problematykę funkcjonowania szkół i organizacji harcerskiej w strefie nadgranicznej sprawiło, iż aktualnie ściśle współpracują z 500 szkołami. Ta liczba ma swoją wymowę.

Nie ukrywam - jesteśmy dumni, że możemy stanowić oparcie dla przynajmniej części podstawowych ogniw narodowej kultury i oświaty. To właśnie w tych ośrodkach skupia się większość pracy z młodzieżą harcerską. Do powszechnych i bardzo potrzebnych należą takie formy współpracy jak : lekcje wychowania obywatelskiego prowadzone przez żołnierzy zawodowych WOP, odczyty, wspólne olimpiady wiedzy, konkursy, manewry techniczno - obronne, gry - ćwiczenia terenowe pod nazwą "alarm na granicy", zloty harcerskie, rajdy szlakiem bohaterów i strażnic WOP, wspólne patrole do weteranów Ludowego Wojska Polskiego i Wojsk Ochrony Pogranicza.

Szerokim frontem do młodzieży szkolnej wkraczają wojskowe koła Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego. Udzie-

lają one konkretnej pomocy przy organizacji rajdów, alartów, wycieczek krajoznawczych, obozów, zlotów, zabaw terenowych, obozów szkoleniowych i różnego rodzaju innych imprez.

Udokumentowany wkład żołnierzy WOP na rzecz szkolnictwa i Związku Harcerstwa Polskiego został odpowiednio doceniony, co także sprawia nam ogromną satysfakcję. Na przestrzeni lat szereg jednostek WOP wyróżniono "Medalem Komisji Edukacji Narodowej". Medale te nadano również niektórym oficerom naszych wojsk. Nasze autentyczne, szczerze zaangażowanie zostało także odwzajemnione w formie najmiłszej dla nas, najbardziej nas wopistów satysfakcjonującej. Wiele szkół, drużyn, szczepów i hufców przyjęło imię naszej formacji. Są także szkoły, które za swoich patronów obrały bohaterów Wojsk Ochrony Pogranicza.

Wysoko sobie cenimy udział nauczycieli i działaczy harcerskich przygranicznych szkół w zajęciach specjalistycznych w ramach Żołnierskiej Wszechnicy Kultury, prelekcjach i w spotkaniach środowiskowych. W historię i współczesność poszczególnych brygad WOP wpisało swoje nazwiska wielu pedagogów, którzy za szczególne zasługi uhonorowani zostali odznakami i medalami pamiątkowymi "Za zasługi w ochronie granic PRL". Ich osobiste, czyste obywatelskie i patriotyczne zaangażowania w dzieło ochrony granicy Państwa, inspirująca działalność wśród młodzieży w tak ważnej dla nas dziedzinie - jest godne najwyższego szacunku i uznania.

Szanowni Zebrani !

Kształtowanie postaw patriotycznych dzieci i młodzieży, to jedno z podstawowych zadań szkół i nie tylko szkół. Jego realizacja wymaga sięgania do postępowych tradycji narodu, oręza polskiego, walki o postęp społeczny zawartych w przeszłości historycznej, szerzenia umiłowania ziemi ojczystej, jej bogactwa i piękna a także kształtowania woli wspólnej realizacji zadań, jakie stawia przed każdym obywatelem dzień dzisiejszy kraju i perspektywa jego przyszłości. Są to zadania ogólnonarodowe i ogólnospołeczne.

Patriotyzm dnia dzisiejszego nie ogranicza się tylko do poczucia obowiązku obrony kraju przed wrogiem zewnętrznym,

lecz wyraża się w równej mierze w głębokim zaangażowaniu we wszystko, co dotyczy potrzeb i spraw narodu, przemawia w rzetelnym, pełnym inicjatywy wypełnianiu szeroko pojętych obowiązków obywatelskich.

W naszej, obecnie skomplikowanej rzeczywistości, patriotyzm potrzebny jest bardziej niż kiedykolwiek a takie przymioty jak : oddanie sprawie Ojczyzny, pracowitość, dyscyplina, rzetelność i dyspozycyjność powinny być szczególnie drogie wszystkim obywatelom. Oto cechy charakteru i wzór osoby patrioty - Polaka dnia dzisiejszego, które wszczepić musimy naszym dzieciom i młodzieży. Naszym wspólnym dążeniem winno być, aby współczesna szkoła polska i działające w niej organizacje harcerskie były głównym ogniwem socjalistycznego wychowania młodzieży, uczenia jej patriotyzmu. Czynimy więc wspólnie wszystko, by to dążenie materializowało się na co dzień. Walka o młodzież - to walka o ich serca i umysły; w walce tej poczesne miejsce winny zająć problemy bezpieczeństwa kraju, siły i mocy obronnej Państwa, nienaruszalności naszych granic. Uświadamianie młodzieży tych problemów jest sprawą nas wszystkich.

Myszę, że dzisiejsza dyskusja winna oscylować wokół tych problemów, powinna dać odpowiedź, jak działać by młodzież świadomie spełniała powinności na rzecz obronności kraju w warunkach szkolnych i poza szkołą, by problematyka ochrony kraju stała się dla młodzieży bliska, integralnie związana z jej codziennym życiem, jako mieszkańców strefy nadgranicznej. Chodzi także o :

- pełną integrację ideowo - polityczną środowiska nauczycielskiego w strefie nadgranicznej z żołnierzami WOP we wspólnym dziele wychowania patriotyczno - obronnego młodzieży,
- jednoczenie wysiłków w doskonaleniu wiedzy młodzieży harcerskiej o historii Ludowego Wojska Polskiego i WOP; doskonałą okazją są jubileusze 45-lecia powstania LWP, 70-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę, 70. rocznica powstania Związku Harcerstwa Polskiego,
- wzbogacanie metodyki pracy drużyn HSG /Przyrzeczenie Harcerskie przy słupie granicznym lub w salach tradycji, wspólna służba patrolowa/.

- udział młodzieży harcerskiej w niektórych ceremoniach wojskowych, zawierających duży ładunek patriotyzmu. Wymienić tu należy takie ceremonie jak :

- uroczysty apel,
- wręczenie sztandaru jednostce,
- apel poległych,
- przysięga wojskowa,
- promocje oficerskie,
- pożegnanie żołnierzy zasadniczej służby wojskowej odchodzących do rezerwy.

W niektórych jednostkach wypracowano już dobre tradycje udziału pocztów sztandarowych w powyższych uroczystościach.

Jesteśmy świadomi tych obowiązków i będziemy je kontynuować konsekwentnie, tak jak dotychczas. Wychodzimy z założenia, że problem patriotyczno - obronny wychowania leży w interesie nas wszystkich. Wasze zadania w tej kwestii są większe - więc będziemy je skutecznie wspierać.

Referat Głównej Kwatery ZHP
wygłoszony przez
hm. Leszka Świątkę
Kierownika Wydziału GK ZHP

Druhnny i Druhowie ! Szanowni Goście !

Spotkaliśmy się dzisiaj w chwili szczególnej. Za niespełna miesiąc na polach Grunwaldu odbędzie się Zlot Związku Harcerstwa Polskiego. W tym historycznym miejscu spotkają się setki drużyn z całego kraju, by w roku 70-lecia odzyskania niepodległości i 70-lecia Związku Harcerstwa Polskiego oraz 45-lecia Ludowego Wojska Polskiego podsumować dotychczasowy dorobek Organizacji i zainicjować operację "GRUNWALD 2010".

VIII Zjazd ZHP określił w swojej Uchwale idee, którym służyliśmy i cele, które chcemy osiągnąć we wszystkich naszych działaniach społecznych. Sformułował społeczny program harcerstwa, w którym stwierdzone m.in. : "Chcemy, aby każdy z nas, zuch i harcerz w przyszłości, a instruktor i harcerz starszy już dziś - był godnym obywatelem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Świadomym jaką stanowi ona wartość dla naszego, tak historycznie doświadczonego narodu. Dlatego będziemy :

- wykorzystywać zainteresowania historią /.../ dla zrozumienia dziejów Polski /.../, w tym szczególnie historii Polski Ludowej i wydarzeń ostatnich trudnych lat,

- utrzymywać w naszej świadomości - współpracując z Ludowym Wojskiem Polskim - historyczną wiedzę o bojowych zmaganiach uczestników walk o wyzwolenie narodowe i społeczne, rozwijać wiedzę i umiejętności obronne, zwłaszcza w drużynach specjalnościowych, utrzymywać stałą opiekę nad miejscami pamięci narodowej oraz pomnikami walki i męczeństwa".

W bieżącym roku działania naszą określamy rocznicę : 70-lecia odzyskania niepodległości Polski oraz 45-lecia powstania Ludowego Wojska Polskiego. Przywołujemy harcerskie tradycje i dotychczasowe osiągnięcia - wychowanie wielu pokoleń w miłości dla Polski i w służbie Polsce. Harcerstwo zawsze jej służyło. Ta refleksja towarzyszyć będzie obchodom przypadającej również w tym roku 70. rocznicy zjednoczenia ruchu harcerskiego i powsta-

nia Związku Harcerstwa Polskiego.

W programie działań realizowanych w 1988 roku, szczególne znaczenie posiada Zlot ZHP. Jest to największe wydarzenie w historii Związku w Polsce Ludowej a jego rangę określają m.in. założone cele :

1. Kształtowanie wśród harcerzy i instruktorów poczucia wspólnoty narodowej, szacunku dla tradycji historycznych w 70. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

2. Kształtowanie ideowej i organizacyjnej jedności ZHP w 70. rocznicę jego powstania oraz ukazanie różnorodnego dorobku drużyn w okresie ostatnich dwóch kadencji.

3. Próba odnalezienia - w pracy zespołów harcerskich uczestniczących w Zlocie - zapowiedzi nowoczesnej przyszłości, wspólne definiowanie jej w działaniu i dyskusji.

4. Przeżycie przez uczestników Zlotu harcerskiej przygody łączącej w sobie wiele wartości wychowawczych, w atmosferze harmonii z potrzebami i oczekiwaniami społecznymi regionu przy zachowaniu więzi harcerskiej z przyrodą.

Podstawowym założeniem Zlotu będzie nowe, aktualne na dziś i jutro odczytanie grunwaldzkiej tradycji, jej znaczenia i symboli. Czerpiąc bowiem doświadczenia z tradycji pragniemy kształtować zorientowane w przyszłość postawy wychowanków. Będziemy odnajdywać w pracy najlepszych drużyn zaproszonych na Zlot elementy nowoczesności myślenia i działania. Dziś to walka z przeciętnością, miernością i marazmem, dążenie do wzorcowej organizacji pracy, przedsiębiorczość, rzetelne i fachowe wykonywanie przyjętych zadań. To wreszcie umiejętne wykorzystywanie tradycji. Od rycerskiej z czasów Grunwaldu do tej, którą symbolizują nadane nam orderzy : Sztandaru Pracy i Krzyża Grunwaldu. Szczególnie będą wyeksponowane więzi harcerstwa z Ludowym Wojskiem Polskim. W Zlocie wezmą udział wyróżniające się drużyny zuchowe, harcerskie i starszoharcerskie. Ponadto zaproszeni zostaną seniorzy i przyjaciele harcerstwa oraz delegacje zagraniczne organizacji dziecięcych i młodzieżowych ZSRR, CSRS, NRD. Przewidujemy udział około 20 tysięcy harcerek i harcerzy, którzy będą rozlokowani w 19 zgrupowaniach zlokalizowanych w 10 gminach województwa olsztyńskiego.

Podczas Zlotu w dniu 15 lipca odbędzie się Dzień Grunwaldzki a 20.- 21. lipca przewidziany jest zjazd wszystkich uczestników Zlotu na polach historycznej bitwy. Podczas Zlotu odbędą się : Apel ZHP, Warta Zlotowa, Grunwaldzki Festyn. Ponadto uczestnicy zjazdu wezmą udział w realizacji programu Tygodnia Tradycji Grunwaldzkiej, przygotowanego przez Ogólnopolski Komitet Grunwaldzki.

Obchodom tak znaczących roczni podporządkowaliśmy, obok Zlotu, pozostała najważniejsze przedsięwzięcia harcerskie :

- Powszechny Przegląd Drużyn - coroczne zadanie obowiązkowe, dla wszystkich drużyn, inspirujące do podjęcia konkretnych zadań. Zostanie ogłoszony w listopadzie, dokładnie w 70. rocznicę odzyskania niepodległości, będzie z nią związany a jego wykonanie będzie kulminacją jej obchodów w ZHP. Drużyny podejmą działania polegające na odnalezieniu i zgromadzeniu pamiątek i eksponatów dokumentujących dzieje harcerstwa w ich środowisku, następnie zaprezentowaniu ich na okolicznościowych wystawach, umieszczeniu w szkolnych izbach pamięci lub muzeach regionalnych. Najcenniejsze eksponaty, przesłane do GK ZHP, znajdą miejsce w mającym powstać, zgodnie z Uchwałą VIII Zjazdu ZHP, centralnym muzeum ZHP. Liczymy, że najbardziej wartościowe pamiątki związane z HSG trafią również do tego muzeum.

- Manewry Techniczno - Obronne - ich program, adresowany do członków drużyn harcerskich i starszoharcerskich, obok tradycyjnych celów ma za zadanie rozwijanie ogólnej sprawności młodzieży i przygotowanie jej do udziału w obronności kraju, sprawdzenie poziomu wiedzy i umiejętności harcerskich z zakresu obrony cywilnej. W roku bieżącym obejmuje kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich poprzez podejmowanie zadań akcentujących 45-lecie LWP.

Centralny Rajd ZHP - tradycyjnie organizowany co dwa lata, w roku bieżącym przebiegać będzie szlakami Powstania Wielkopolskiego. Jego celem, poza uczczeniem 70. rocznicy odzyskania niepodległości jest ukazanie znaczenia Powstania Wielkopolskiego w procesie kształtowania się Państwa po 1918 roku.

- Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym - propozycja ZHP dla uczniów szkół średnich, w której co roku uczestniczy około 200 tysięcy osób. Jej celem jest rozwijanie zainteresowań młodzieży problematyką polityczno - społeczną. Tegoroczna edycja

obejmie problematykę związaną z 70-leciem odzyskania niepodległości i 45-leciem LWP.

Ponadto Główna Kwatera planuje :

1. W wytycznych do programu Harcerskiej Akcji Letniej podkreślić szczególnie problematykę rocznicową.
2. Zorganizować centralne obchody 45-lecia powstania LWP w Częstochowskiej Chorągwi ZHP, która w bieżącym roku obchodzi dziesięciolecie nadania imienia Ludowego Wojska Polskiego.
3. Zorganizować w październiku uroczyste spotkanie GK ZHP z aktywem WKI w siłach zbrojnych.
4. Zorganizować II międzynarodową wyprawę piętwonurków ZSRR i PRL w celu poszukiwania i wydobywania pamiątek chwały bojowej Armii Radzieckiej i Wojska Polskiego.

Wśród wielu inicjatyw poszczególnych środowisk i komand harcerskich należy wymienić :

- wystawianie wart honorowych oraz pocztów sztandarowych w dniach 12. października i 11. listopada,
 - udział w porządkowaniu miejsc pamięci narodowej, cmentarzy i mogił żołnierzy, obejmowanie tych miejsc patronatami,
 - zbieranie pamiątek i eksponatów dokumentujących dzieje oręża polskiego, czynu zbrojnego i dorobku czasu pokoju, tworzenia izb pamięci, uzupełnianie zbiorów,
 - odszukiwanie i niesienie pomocy weteranom oraz ludziom niepełnosprawnym, w swych środowiskach i w czasie HAL na obozach,
 - inicjowanie w drużynach rozwoju specjalności i umiejętności obronnych,
 - organizowanie w komendach harcerskich i szkołach kącików obronnych i punktów konsultacyjnych w celu pozyskiwania młodzieży do szkolnictwa wojskowego,
 - upowszechnianie w podległych jednostkach materiałów polityczno - programowych, pozycji edytorskich wydawnictwa MON,
 - udział w :
- uroczystościach złożenia przysięgi i pożegnań odchodzących do rezerwy,
 - uroczystościach promocji absolwentów wyższych szkół oficerskich i akademii wojskowych oraz obchodach Dnia Podchorążego,
 - uroczystych apelach i koncertach organizowanych w garnizonach,

- "Dniach otwartych koszar", festynach wojskowych i młodzieżowych, widowiskach plenerowych, pokazach sprawności żołnierskiej,
- przeglądach filmów związanych tematycznie z historią i dniami dzisiejszym LWP,
- konkursie plastycznym pod hasłem "45 lat Ludowego Wojska Polskiego na straży pokoju",
- konkursie na najlepsze wypracowanie i pracę plastyczną n.t. "Nasi rówieśnicy z lat 1939 - 1945",
- konkursie na najlepszą ekspozycję filatelistyczną p.t. "Dzieje oręża polskiego" i projekt znaczka pocztowego o tematyce związanej z LWP,
 - nadanie uroczystościom harcerskim wysokich aspektów wychowawczych i patriotyczno - obronnych poprzez :
- składanie Obietnic Zuchowych, Przyrzeczeń Harcerskich i Zobowiązań Instruktorskich w salach tradycji jednostek wojskowych,
- zapraszanie na uroczystości kombatantów, przedstawicieli wojska oraz bohaterów czasu pokoju,
 - organizowanie zjazdów środowiskowych, rajdów, wycieczek do :
- miejsc pamięci narodowej,
- weteranów czynu niepodległościowego - uczestników Powstań Śląskich i Powstania Wielkopolskiego,
- weteranów II wojny światowej,
- bohaterów czasu pokoju.

Rok 1988 nie jest tylko rokiem rocznic i jubileuszów. Wkraczamy w przygotowania do kolejnego Zjazdu ZHP, finalizujemy pracę nad propozycjami zmian w Statucie, zmieniliśmy strukturę organizacyjną Głównej Kwatery, próbujemy znaleźć nową, adekwatną do dzisiejszej sytuacji formułę funkcjonowania w sferze programowej. Związek Harcerstwa Polskiego w całej 70-letniej historii funkcjonował zgodnie z rytmem życia narodu, Państwa i społeczeństwa. Jego popularność wśród dzieci i młodzieży wynikała z atrakcyjności oferty programowej. Zgadza się z poglądami, że dziś nieco trudniej zainteresować młodzież, że wymaga to większego wysiłku i większych nakładów finansowych. W swej działalności napotykamy różnorodne problemy lecz nigdy nie zgodzimy się z głoszoną niegdyś tezą, że dzisiejsza młodzież jest bierna, apatyczna czy aspołeczna. Jest trochę inna, bardziej krytyczna, wymagająca i

niewątpliwie mądrzejsza niż jej rówieśnicy sprzed kilku czy kilkunastu lat. Słowa konfrontuje z czynami. Bacznie obserwuje i analizuje poczynania wychowawców i całego otoczenie. Interesuje ją działalność konkretna, potrzebna. Prawdziwie pożyteczna dla grupy rówieśniczej, Organizacji, Ojczyzny.

Spotkaliśmy się dziś, by w 20-lecie Harcerskiej Służby Granicznej pomówić o przyszłości. O przyszłości tej konkretnej specjalności, lecz również o całym problemie wychowania patriotyczno - obronnego. Zdajemy sobie sprawę, że działalność w tej sferze jest dziś szczególnie trudna. Tak wiele pojęć i wartości się zdewaluowało. Część z nich zyskała znaczenie pejoratywne. Są jednak sprawy, na których ujemne przewartościowanie zazwolic nie można. Ojczyzna, suwerenność, niepodległość - te hasła żyją gdy są wypełnione konkretną treścią i połączone działaniem. Czy może być lepsze działanie niż społeczny bezpośredni udział w ochronie granicy państwowej ?

Zastanówmy się chwilę, jak potężny ładunek wychowawczy kryje się w tych słowach. Udział w ochronie granicy to nic innego jak obrona tego wszystkiego co znajduje się między Odrą, Bałtykiem, Bugiem, Tatrami i Sudetami. Ochrona najbliższych, ale również dorobku wielu pokoleń Polaków. Ważności działania nie pomniejsza fakt, że od 45 lat granice te nie były nigdy bezpośrednio atakowane. Mają przez to jeszcze większą wymowę symboliczną. Są ścianami domu. Bezpiecznego, postawionego na trwałych fundamentach. Naszego domu.

W historii Związku Harcerstwa Polskiego pojawiło się wiele ruchów programowo - metodycznych. Miały różnorodne formy i cele. O ich trwałości zawsze decydowała spełniana funkcja społeczna. Celowość i przydatność. Nie jest dziełem przypadku, że drużyny Harcerskiej Służby Granicznej działają do 20 lat. Tyle lat funkcjonuje oficjalna nazwa "Harcerska Służba Graniczna" ale musimy pamiętać, że współpraca harcerstwa z Wojskami Ochrony Pogranicza jest znacznie wcześniejsza, korzeniami sięga do początków istnienia tej formacji. Trudno wyobrazić sobie skuteczną ochronę granicy bez oparcia w społeczeństwie. Współpraca żołnierzy WOP z ludnością rejonów nadgranicznych, w tym z młodzieżą, jest

warunkiem efektywności pełnionej służby. Podjęcie współpracy wopistów z harcerzami było czymś zupełnie naturalnym a silne więzi jakich się wytworzyły zaowocowały powstaniem drużyn HSG. Jest ich już 327 w 21 chorągwiach. Funkcjonując w oparciu o przyjęte przez Główną Kwaterę ZHP i Zarząd Polityczny WOP w 1975 roku "Wskazówki dla instancji ZHP i jednostek WOP w sprawie dalszego zacieśniania współpracy w wychowaniu patriotyczno - obronnym i kształtowaniu współodpowiedzialności młodzieży za ochronę granic PRL" wzbogaciły program Związku o wiele elementów : współdziałają w ochronie granicy państwowej, działalności rozpoznawczej w strefie nadgranicznej, pomagają w zabezpieczeniu znaków i urządzeń granicznych, utrzymaniu ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego na pograniczu. Wypracowały własne elementy metodyczne, jak chociażby dwu stopniowa odznaka "Przyjaciół WOP".

Kierownictwo Związku Harcerstwa Polskiego wysoko ceni działalność drużyn HSG, choć zdajemy sobie sprawę z istniejących mankamentów, występujących zwłaszcza w sferze koordynacji działań. Są chorągwie, w których próżnia funkcjonują inspektoraty HSG, którymi bardziej interesuje się kadra WOP niż instruktorzy harcerskiej instancji. Istnieje konieczność poprawy tej sytuacji. Widzimy potrzebę powołania Inspektoratu HSG przy GK ZHP. Uważamy, że harcerze powinni aktywniej towarzyszyć żołnierzom WOP w ich codziennej służbie oraz częściej uczestniczyć w dniach uroczystych /przysięgi, święta jednostek/. Może warto dopracować się programu działań w efekcie którego harcerze i instruktorzy HSG powołani do zasadniczej służby wojskowej trafialiby do jednostek Wojsk Ochrony Pogranicza.

Za niespełna dwa lata będziemy obchodzić 45-letnie powołania Wojsk Ochrony Pogranicza. Związek Harcerstwa Polskiego deklaruje chęć włączenia się do obchodów tej ważnej rocznicy i uwzględni ją w propozycjach programowych adresowanych do wszystkich drużyn. A dziś, w dniu święta WOP, chciałbym w imieniu Głównej Kwatery ZHP, wszystkich harcerzy i instruktorów przekazać na ręce Towarzysza Generała i obecnych tu żołnierzy serdeczne życzenia sukcesu w służbie i pracy społecznej oraz wszystkiego najlepszego w życiu osobistym.

Wystąpienie
Jerzego Gołaczyńskiego
Przewodniczącego
Wojewódzkiej Rady
Przyjaciół Harcerstwa -
I Sekretarza KW PZPR
w Jeleniej Górze

Towarzyszki i Towarzysze ! Druhny i Druhowie !
Szanowni Zebrani !

Uczestnicy Zlotu przez trzy dni realizowali zadania 20-lecia Harcerskiej Służby Granicznej. Wraz z żołnierzami Wojsk Ochrony Pogranicza brali udział w praktycznym zabezpieczeniu granicy od historycznego Toporowa po Chełmsko Śląskie, na odcinku łżyckiej Brygady WOP, dając tym samym wyraz harcerskiej więzi z żołnierzami WOP, z ich podstawowym obowiązkiem - ochroną granicy państwowej.

45 lat temu żołnierze Ludowego Wojska Polskiego wraz z Armią Radziecką wyzwolali nasz piękny kraj z niemieckiej niewoli znacząc szlak bojowy licznymi mogiłami. To oni pierwsi strzegli granicy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i oznaczyli ją biało-czerwonymi słupami.

43 lata temu żołnierze Wojsk Ochrony Pogranicza przejęli to zaszczytne zadanie, by wykonywać je godnie i wzorowo po wszystkie czasy - jak przystało na żołnierzy.

Od pierwszych dni wopiści współpracowali z ludnością pogranicza a w tym z jej najmłodszym pokoleniem zrzeszonym w drużynach Związku Harcerstwa Polskiego. Współpraca ta zrodziła myśl utworzenia drużyn harcerskich o specjalności Harcerskiej Służby Granicznej.

Przed dwudziestu laty tu w Szklarskiej Porębie podpisany został wspólny rozkaz Komendanta Ośrodka Harcerskiego i nieżyjącego już Dowódcy Batalionu WOP. Na jego grobie złożyliście dziś kwiaty. Rozkaz dotyczył utworzenia drużyn Harcerskiej Służby Granicznej, a także wyznaczał ich zadania i symbolikę

zewnątrzną.

Dla upamiętnienia wymienionych przeze mnie rocznic umieściliście na historycznych już dziś miejscach Tarcze Grunwaldzkie z Orłami Piastowskim. Od Toporowa po Chełmsko Śląskie i tu w Szklarskiej Porębie na pomniku poległych żołnierzy II Armii Wojska Polskiego i żołnierzy WOP. W ten sposób pozostawiliście trwałą ślad więzi Związku Harcerstwa Polskiego z Ludowym Wojskiem Polskim i jego historią.

Przez dwa dni trwały obrady przedstawicieli brygad WOP i Komend Chorągwi ZHP. Dokonano nie tylko oceny dorobku pracy ideowo - wychowawczej z członkami drużyn Harcerskiej Służby Granicznej i roli Wojskowych Kręgów Instruktorskich ZHP WOP, lecz przede wszystkim wytyczono dalsze kierunki współpracy w dziedzinie rozwoju drużyn HSG. Wymieniono też doświadczenia w zakresie stosowania skuteczniejszych form i sprawdzonych w 20-leciu metod wychowawczych.

Pobył Wasz uświetnił występ zespołu "GRANICA", poprzedzony gawędą Druha Generała Stanisława Brodzińskiego.

Dzisiejszy apel sumuje i upamiętnia doniosłe rocznice, jest manifestacją więzi harcerstwa z Ludowym Wojskiem Polskim i gotowością do zapewnienia bezpieczeństwa granic Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

W imieniu organizatorów Zlotu witam naszych gości honorowych w osobach :

Towarzysza Czesława Staszczaka - Wiceministra Spraw Wewnętrznych,

Członka Rady Głównej Przyjaciół Harcerstwa.

Towarzysza generała brygady Stanisława Brodzińskiego -

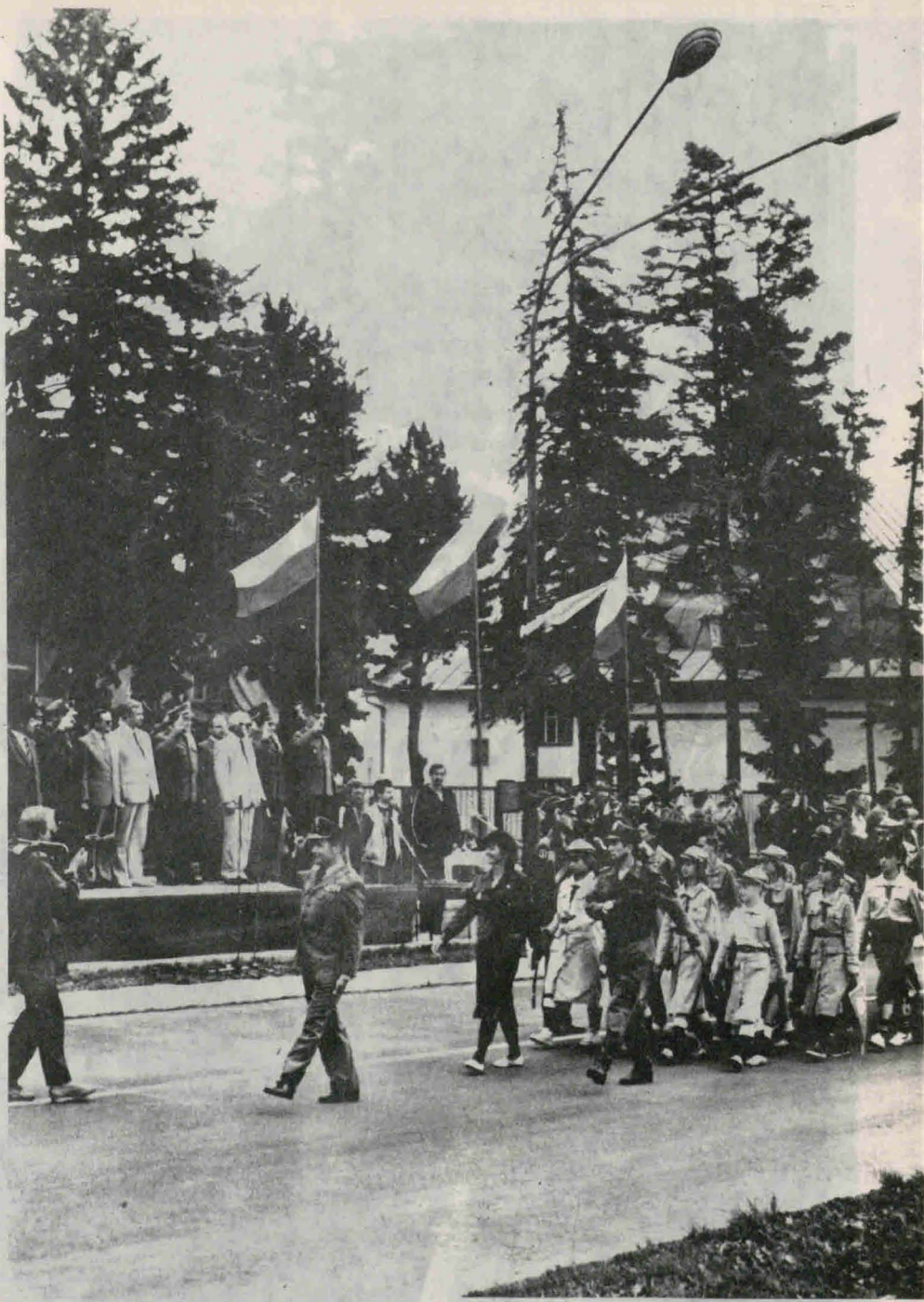
Zastępcę Dowódcy Wojsk Ochrony Pogranicza.

Druha Harcmistrza Polski Ludowej Juliana Nuckowskiego -

Zastępcę Naczelnika ZHP.

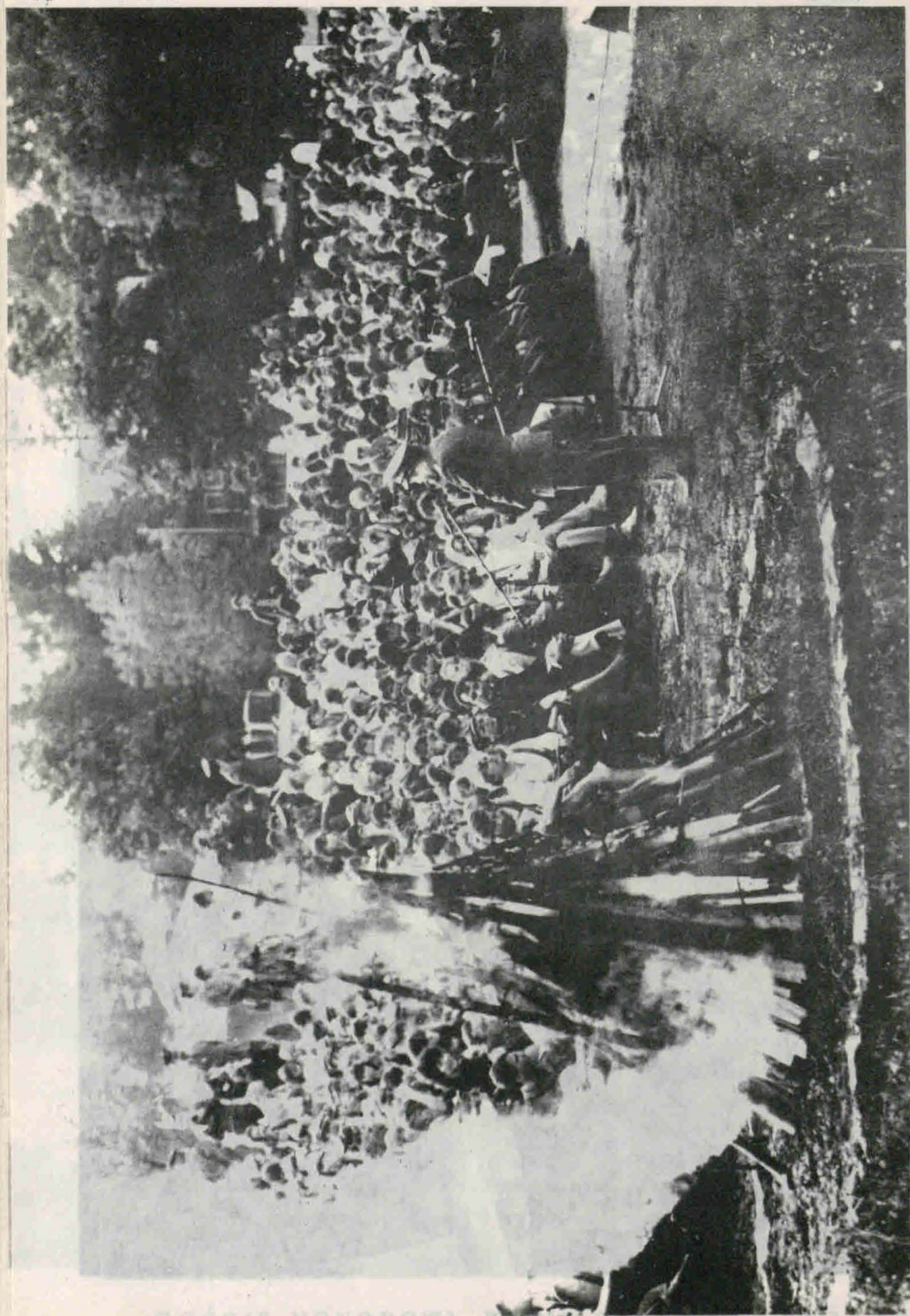
Witam władze polityczno - administracyjne województwa i miasta Szklarska Poręba.

Witam wszystkich zaproszonych gości, a szczególnie serdecznie Was - żołnierze, Druhny i Druhowie - uczestników Zlotu.

DEFILADA

RODZIC HONOROWI W MIASTECZKOWIE

GOŚCIE HONOROWI

GAWEDA DRUHA GENERALA

Wystąpienie
Sylwestra Samoła
Przewodniczącego
Komitetu Ochrony Pamięci
Walki i Męczeństwa w Jeleniej Górze -
Wojewody Jeleniogórskiego

Szanowni Goście ! Druhny i Druhowie ! Żołnierze !

Miejsce, w którym dzisiaj jesteśmy, nie jest miejscem przypadkowym. Przed 45 laty żołnierze II Armii Wojska Polskiego wyzwalałi i zagospodarowywali te ziemie. Wielu z nich oddało to, co dla człowieka jest najcenniejsze - życie. Symbolem ich czynu jest znajdujący się tu pomnik poległych żołnierzy II Armii Wojska Polskiego i żołnierzy Wojsk Ochrony Pogranicza.

Zwracam się do Was obecnych tu członków Związku Bojowników o Wolność i Demokrację z wyrazami szacunku dla Waszego czynu zbrojnego, dla Waszej pracy w zagospodarowaniu prastarych ziem piastowskich. Składam podziękowania za Waszą pracę zawodową i społeczną, za Wasze zaangażowanie w wychowanie dzieci i młodzieży.

Zwracam się do Was żołnierze i oficerowie Wojsk Ochrony Pogranicza w dniu Waszego święta z gratulacjami z okazji Waszego jubileuszu i podziękowaniami za wzorową służbę i przykładną współpracę ze społeczeństwem pogranicza.

Apeluję do Was Druhny i Druhowie, aby doświadczenie Waszych starszych przyjaciół stało się motywem do kontynuowania bogatej historii Ludowego Wojska Polskiego i Związku Harcerstwa Polskiego.

Szklarska Poręba ma swoje bogate tradycje w pracy harcerskiej i instruktorskiej. Tu bowiem od 1945 roku instruktorzy ZHP jako pierwsi uruchamiali zakłady pracy, przywracali życie miastu; od nich wpłynął wniosek o nazwanie Szklarskiej Poręby - Harcerską Porębą. Funkcjonował tu ośrodek szkoleniowy kadry ZHP, odbywały się liczne imprezy sportowo - rekreacyjne.

W Jeleniej Górze już w 1945 roku mieściła się pierwsza na

Dolnym Śląsku Komenda Chorągwi ZHP. Jeleniogórska Chorągiew ZHP związała swą pracę programową z Ludowym Wojskiem Polskim, przyjmując imię Osadników Wojskowych.

Z inicjatywy Komitetu Ochrony Pamięci Walki i Męczeństwa jeleniogórscy harcerze w trwającej cały rok akcji odwiedzali w domach i miejscach pracy osadników wojskowych, spisywali ich szlak bojowy, odnotowali ważniejsze epizody z ich żołnierskiego czynu i życia. Akcja ta miała na celu przybliżyć członkom drużyny harcerskiej żywą historię - czyn żołnierza polskiego i jego osadnicze losy.

Dla upamiętnienia wymienionych przeze mnie orcznic - uczestnicy Ogólnopolskiego Zlotu na szlakach turystycznych wzdłuż granicy państwowej od historycznego Toporowa po Chożęsko Śląskie i tu tu, w Szklarskiej Porębie, na pomniku poległych żołnierzy II Armii Wojska Polskiego - umieścili Tarcze Grunwaldzkie z Orłem Piastowskim. Niechaj te tarcze upamiętniają i utrwalają więź Związku Harcerstwa Polskiego i Ludowego Wojska Polskiego.

O odsłonięcie Tarczy Grunwaldzkiej proszę :

Towarzysza Stanisława Staszczaka - Wiceministra Spraw Wewnętrznych.

Towarzysza Jerzego Gołaczyńskiego - I Sekretarza Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Jeleniej Górze.

Towarzysza generała brygady Stanisława Brodzińskiego - Zastępcę Dowódcy Wojsk Ochrony Pogranicza.

Druha Harcmistrza Polski Ludowej Juliana Nuckowskiego - Zastępcę Naczelnika Związku Harcerstwa Polskiego.

Stanowisko

uczestników seminarium kadry WOP i ZHP,
przyjęte na Ogólnopolskim Zlocie Drużyn HSG
w Szklarskiej Porębie w dniach 9 - 11.6.1988 roku.

Uczestnicy seminarium po dokonaniu oceny dotychczasowej działalności drużyn HSG w kształtowaniu patriotyczno - obronnych postaw dzieci i młodzieży oraz ich udziału w ochronie granic PRL, wyrażają uznanie dla pracy ideowo - wychowawczej instruktorów WKI ZHP w jednostkach WOP, kadry instruktorskiej komend chorągwi i hufców przygranicznych, jak również współpracującej z ZHP kadry zawodowej WOP.

Ruch drużyn HSG posiada obecnie liczący się dorobek i tradycje.

W dążeniu do dalszego rozwoju ruchu HSG, udoskonalania form i metod ich współdziałania z jednostkami WOP uczestnicy seminarium proponują podjęcie następujących rozwiązań :

1. określenie zasad współpracy WOP z ZHP w zakresie działalności HSG w drodze porozumienia pomiędzy Dowództwem WOP i GK ZHP,
2. powołanie w GK ZHP i Dowództwie WOP inspektorów HSG,
3. rozpatrzenie przez Dowództwo WOP możliwości przyznania ulg drużynom HSG i ustalenie zasad korzystania z pomocy WOP w organizacji, wyżywienia, transportu ludzi, sprzętu, obiektów i ośrodków szkoleniowych, w tym strzelnic, broni i amunicji sportowej, środków pozoracji, pola walki i t.p.,
4. ustalenie zasad przekazywania z WOP dla HSG sprzętu technicznego i kwatermistrzowskiego po okresie eksploatacji lub wycofanego,
5. rozważenie możliwości wydzielania w miesięczniku "Granice" stałej kolumny "Z życia HSG", jako miejsca z przeznaczeniem na informacje, materiały metodyczne dla potrzeb WKI ZHP WOP i drużyn HSG,
6. wprowadzenie do programów szkolenia kadetów, podchorążych oraz kadry WOP tematyki traktującej o metodyce pracy w drużynach HSG,

7. objęcie wspólnym szkoleniem kadry WOP i ZHP chorągwi przygranicznych w zakresie prowadzenia drużyn harcerskich z ukierunkowaniem na prowadzenie rekrutacji do wojskowego szkolnictwa zawodowego we współdziałaniu z wojewódzkimi komisjami koordynacyjnymi naboru do wojskowego szkolnictwa zawodowego.

8. wystąpienie do MON z wnioskiem o rozważenie możliwości kierowania do zasadniczej służby wojskowej w WOP poborowych będących instruktorami lub członkami drużyn HSG.

Uczestnicy seminarium z zadowoleniem przyjmują zgłoszoną przez przedstawiciela GK ZHP deklarację o gotowości włączenia się Związku do obchodów 45. rocznicy WOP w 1990 roku. Całościowy program udziału drużyn HSG w obchodach tego jubileuszu winien powstać przy współpracy z Radą Młodzieżową WOP.

Seminarium popiera i zaleca do realizacji zaproponowaną przez Komendę Chorągwi ZHP w Katowicach "Sztafetę 45-lecia WOP" drużyn ZHP wzdłuż granic Polski ze startem dwukierunkowym w Głucholazach, jako główną imprezę tego programu.

C Z U W A J I

Przedstawiciele WOP i ZHP

Opracowała
Jadwiga Reder - Sadowska

Z działalności Harcerskiej Służby Granicznej
Łużyckiej Brygady WOP

Łużycka Brygada WOP od momentu powstania rozpoczęła długofalową i wielokierunkową działalność w celu pozyskania napływowej ludności cywilnej do współpracy.

Przemiany społeczno - polityczne, jakie nastąpiły w Polsce w 1956 roku, sprzyjały zacieśnianiu więzi organów WOP z ludnością przygraniczną i rozwijaniu współpracy w zakresie utrzymania ładu i porządku publicznego w strefie przygranicznej, przynoszącej obopólne korzyści. Szczególną formą tej współpracy była działalność żołnierzy zawodowych WOP na terenie szkół podstawowych i średnich w rejonie Brygady. W toku wieloletnich kontaktów, stymulowanych udziałem w obchodach historycznych rocznic i ważnych wydarzeń społeczno - politycznych, wypracowywano nowe, skuteczne formy wychowawczego oddziaływania na patriotyczno - obronne postawy młodego pokolenia.

Szczególną popularnością cieszy się współpraca Łużyckiej Brygady WOP z drużynami ZHP. Podstawowe ramy organizacyjne tej współpracy zostały nakreślone podczas narady przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Głównej Kwatery ZHP w styczniu 1957 roku. Wydane zarządzenie Dowódcy WOP nakładało obowiązek na dowódców wszystkich szczebli rozwijanie współpracy z jednostkami ZHP - jako element współpracy z mieszkańcami pogranicza. Wyznaczono oficerów odpowiedzialnych za stałe kontakty z komandami chorągwi i hufców ZHP. Podstawowymi formami działalności były wówczas wspólne wieczornice i pogadanki - propagujące tematykę ochrony granicy, współudział w organizacji biwaków harcerskich, wypożyczanie sprzętu obozowego, pomoc organizacyjna i instruktażowa.

Te ciekawe inicjatywy sprzyjały ożywionej współpracy jednostek organizacyjnych Łużyckiej Brygady WOP i przygranicznych drużyn harcerskich i jej dynamicznemu rozwojowi, zgodnemu z ustaleniami Dowództwa WOP i GK ZHP. W latach 1958 - 1959 powstały pierwsze drużyny harcerskie, które obrały sobie za patronów bohaterów WOP. Spontaniczność ruchu drużyn harcerskich, działających przy współpracy jednostek WOP wskazała potrzebę ujęcia go w formy organizacyjne. Temu celowi służyło porozumienie Zarządu Politycznego WOP z Komendą Chorągwi ZHP podpisane na terenie Łużyckiej Brygady WOP. W Zarce spotkali się komendanci hufców przygranicznych, by podzielić się doświadczeniami i opracować program współpracy drużyn harcerskich z WOP. Tu właśnie po raz pierwszy użyto nazwy "Harcerska Służba Graniczna" w odniesieniu do drużyn współpracujących z WOP oraz opracowano założenia programowe HSG.

Pierwsze cztery drużyny harcerskie, które rozpoczęły działalność jako drużyny HSG, ujęto w rozkazie specjalnym L 1/68 Komendanta Ośrodka Harcerskiego w Szklarskiej Porębie i Dowódcy Batalionu WOP, określającym zasady pracy drużyn i formy współpracy z WOP. Zważywszy na jego pionierskie i historyczne już dziś znaczenie prezentujemy ten rozkaz w całości :

Związek Harcerstwa Polskiego
Komenda Ośrodka Harcerskiego
w Szklarskiej Porębie

Szklarska Poręba,
dnia 7 czerwca 1968 r.

Rozkaz specjalny L 1/68

Drużny i Druhowie !

Województwo wrocławskie położone w południowo-zachodniej części naszego kraju ma granicę z dwoma sąsiadami z CSRS i NRD. Granic tych wraz z WOP chroni całe społeczeństwo zamieszkałe w pasie nadgranicznym. Harcerstwo dolnośląskie od wielu lat uczestniczyło w ochronie granicy państwowej i pragnie tę działalność rozszerzać. Zorganizowane przez WOP drużyny harcerskie dały wielokrotnie dowody swej sprawności i patriotyzmu. Ko-

rzystając z doświadczeń już istniejących drużyn Komenda Ośrodka Harcerskiego w Szklarskiej Porębie wspólnie z dowódcą batalionu WOP w Szklarskiej Porębie postanowiło zorganizować drużyny specjalnościowe o kierunku ochrony granicy państwowej zwane Harcerską Służbą Graniczną. Na wniosek Rady Drużyn przyjmują do wiadomości, że przystępują do pracy w specjalności Harcerskiej Służby Granicznej na okres próbny niżej wymienione drużyny :

Drużyna Harcerska Nr 20 im. Aleksandra Zawadzkiego przy SP Nr 1,
Drużyna Harcerska Nr 40 im. Szarych Szeregów przy SP Nr 2,
Drużyna Harcerska Nr 28 im. Ludowego Wojaka Polskiego przy SP 3,
Drużyna Harcerska Nr 48 im. Wiktora Hapunnika przy SP Nr 4.

W związku z powyższymi drużyny w okresie próby tj. od czerwca do października winny wykonać zgodnie z regulaminem HSG pkt.12:

- poznał historię i tradycje bojowe WOP,
- zapoznał się z zadaniami, które realizuje w codziennej pracy HSG,
- zna podstawowe przepisy obowiązujące w strefie nadgranicznej,
- dobrze orientuje się w terenie działania swojej drużyny,
- poznał dokładnie system alarmowy swojej drużyny i umie w każdej sytuacji z niego skorzystać,
- zdobył umiejętność poruszania się w terenie bez pomocy mapy i kompasu w różnych porach dnia i nocy,
- zna i potrafi rozpoznać stopnie wojskowe,
- umie udzielić pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.

Sprawdzeniem zdobytej wiedzy i umiejętności winien być bieg harcerski np. alarm na granicy zawierający wszystkie lub prawie wszystkie elementy w/w wymagań.

Po wykonaniu zadań i ocenie pracy drużyny przez Komendę Ośrodka Harcerskiego i Dowództwo WOP pod koniec października na uroczystym zgrupowaniu wszystkich drużyn HSG w Hufcu nastąpi uroczyste nadanie przez Dowództwo WOP i Komendę Ośrodka tytułu drużyny specjalnościowej - Harcerskiej Służby Granicznej.

Zewnętrzny wyraz przynależności do HSG są :

- odznaka specjalności nadana przez Dowództwo WOP,
- zielona chusta koloru otoku na czapce WOP,

- czapka rogatywka lub furazerka.

Do prowadzenia zajęć specjalnościowych w porozumieniu z Dowództwem WOP mianują instruktorami specjalnościowymi w drużynach :

Drużyna Harcerska Nr 20 przy SP Nr 1 - Dh ppor. Marek Wójs,
Drużyna Harcerska Nr 40 przy SP Nr 2 - Dh szer. Wilk,
Drużyna Harcerska Nr 28 przy SP Nr 3 - Dh plut. Pawlak,
Drużyna Harcerska Nr 48 przy SP Nr 4 - Dh plut. Horak.

Komenda Ośrodka Harcerskiego oraz Dowództwo WOP w Szklarskiej Porębie liczy, że drużyny wypełnią zaszczytny obowiązek, który na siebie od dziś przyjął i wykonają zadania w okresie próby.

Dowódca Batalionu WOP
w Szklarskiej Porębie

Komendant Ośrodka Harcerskiego
w Szklarskiej Porębie

ppłk. Zdzisław Drobnik

Adam Solarz

---Re zawarciu porozumienia między Dowództwem WOP a instancjami ZHP do programu wspólnej działalności wprowadzono nowe formy, takie jak : manewry techniczno - obronne, złoty drużyn HSG, wspólne pełnienie służby czy rajdy szlakami strażnic WOP. Przykładem mogą być rajdy "Granica" i "Szlakiem Strażnic WOP" organizowane od lat przez Komendy Hufców w Kamiennej Górze i Lubaniu przy współudziale jednostek Łużyckiej Brygady WOP. Rozszerza się także pomoc udzielana przez Brygadę przedsięwzięciom podejmowanym dla ogółu harcerzy i młodzieży szkolnej, czego przykładem od 1984 roku jest Harcerski Bieg Narciarski Dzieci i Młodzieży, organizowany corocznie dla około 5.000 uczestników w Jakuszycach.

Prowadzenie tej pracy na co dzień w drużynach HSG, których jest obecnie 17, odbywa się przy współpracy Wojskowych Kręgów Instruktorskich. Ilość instruktorów skupionych w trzech WKI, dzięki systematycznej pracy szkoleniowej, ciągle wzrasta. Jednocześnie następuje stałe doskonalenie stylu pracy Kręgów.

Podczas Zlotu 20-lecia Harcerskiej Służby Granicznej Dowództwo WOP wyróżniło pamiątkowymi medalami "Za Zasługi w Ochronie Granic PRL" następujące chorągwie ZHP :

złotym :

Jeleniogórską im.Osadników Wojskowych
Koszalińską im. I Armii Wojska Polskiego
Zachodnio-Pomorską im.Budowniczych Polski Ludowej

srebrnym :

Białostocką im. Generała W.Wróblewskiego
Bielską im. Pawła Findera
Katowicką im. Bohaterów Pracy Socjalistycznej
Opolską im. Bohaterów Powstań Śląskich
Wałbrzyską im. Związku Walki Młodych
Warmińsko-Mazurską im. Grunwaldu

brązowym :

Bielsko-Podlaską im. Przyjaźni Polsko-Radzieckiej
Chełmską im. Manifestu Lipcowego
Elbląską im. Gen.A.Zawadzkiego
Gdańską im. Bohaterów Ziemi Gdańskiej
Gorzowską im. Aleksandra Kamińskiego
Krośnieńską im. Ignacego Łukasiewicza
Nowosądecką im. Janka Krasickiego
Przemyską im. Gen.Z.Berlinga
Słupską im. Bolesława Bieruta
Suwalską im. Majora H.Dobrzańskiego
Zamojską im. Dzieci Zamojszczyzny
Zielonogórską im. Wojsk Ochrony Pogranicza.

Dowództwo WOP wyróżniło "Proporcem Przewodzącej Drużyny Harcerskiej Służby Granicznej" następujące drużyny :

- 7.DHSG im.Flaka w Skawatyczach - Chorągiew Bielsko-Podlaska
- 7B.DH im.K.Świerczewskiego - Chorągiew Białostocka
- 1B.DH Gdańsk - Portowa - Chorągiew Gdańska
- 30.SDHSG im.M.Kopernika - Chorągiew Gorzowska
- 2B.DHSG im.T.Wróbla w Lubaniu - Chorągiew Jeleniogórska
- 2.DHSG w Piotrowicach Wielkich - Chorągiew Katowicka

- 33.DHiZ im.H.Dobrzańskiego - Chorągiew Koszalińska
- DH im.K.Swierczewskiego w Krempnej - Chorągiew Krośnieńska
- 46.DHSG im.H.Sucharskiego w Gorlicach - Chorągiew Nowosądecka
- 7.DH im.Szarych Szeregów - Chorągiew Opolska
- 67.ŚSHDHSG przy Bieszczadzkiej Brygadzie WOP - Chorągiew Przemyska
- 26.DHSG im.T.Kościuszki w Zaleskim - Chorągiew Słupska
- 19.DHSG w Świnoujściu - Chorągiew Zachodnio-Pomorska
- 9.DHSG im.WOP w Rutce-Tartak - Chorągiew Suwalska
- 22.DH "Granica" w Wilkanowie - Chorągiew Wałbrzyska
- 29.DHSG im.WOP w Żydowie - Chorągiew Warmińsko-Mazurska
- 232.DHSG im.A.Flaka - Chorągiew Zamojska
- 2.DSH im.T.Wróbla w Cybince - Chorągiew Zielonogórska

Dla upamiętnienia Złotu 20-lecia Harcerskiej Służby Granicznej jego uczestnicy umieścili Tarcze Grunwaldzkie z wizerunkiem Orła Piastowskiego w następujących miejscach : Toporów, Pieńsk, Zgorzelec - Cmentarz Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego, Zgorzelec - GPK, Trójstyk granic PRL - NRD - CSRS, Świeradów, Szklarska Poręba - pomnik, "Trzy Świnki" /szlak czerwony/, śnieżne Kotły, Śnieżka, Lubawka - GPK. Ponadto repliki tarcz wręczono Dowództwu Wojsk Ochrony Pogranicza, Głównej Kwaterze ZHP oraz Łużyckiej Brygadzie WOP.

Wyniki współzawodnictwa Zlotu

I. Bieg patrolowy drużyn Harcerskiej Służby Granicznej :

- 1.miejsce - Przemyska Chorągiew ZHP
- 2.miejsce - Warmińsko-Mazurska Chorągiew ZHP
- 3.miejsce - Chełmska Chorągiew ZHP
Jeleniogórska Chorągiew ZHP
- 4.miejsce - Nowosądecka Chorągiew ZHP
- 5.miejsce - Wałbrzyska Chorągiew ZHP

II. Punktacja II Polowej Zbiórki WKI ZHP WOP :

Ocenie podlegały : wyposażenie zastępu, wyniki biegu na orientację, wiedza harcerska, program na ognisko, zwiad terenowy, pionierka, obrzędowość, dyscyplina, udział w imprezach Zlotu oraz własne inicjatywy.

- 1.miejsce /97 pkt./ - WKI Łużyckiej Brygady WOP
- 2.miejsce /95 pkt./ - WKI Pomorskiej Brygady WOP
- 3.miejsce /76 pkt./ - WKI Sudeckiej Brygady WOP
- 4.miejsce /75 pkt./ - WKI Kaszubskiej Brygady WOP
- 5.miejsce /74 pkt./ - WKI Centrum Szkolenia WOP
- 6.miejsce /71 pkt./ - WKI Bałtyckiej Brygady WOP
- 7.miejsce /59 pkt./ - WKI Lubuskiej Brygady WOP
- 8.miejsce /56 pkt./ - WKI Podlasko-Mazurskiej Brygady WOP
- 9.miejsce /55 pkt./ - WKI Bieszczadzkiej Brygady WOP
- 10.miejsce /50 pkt./ - WKI Nadbużańskiej Brygady WOP
- 11.miejsce /40 pkt./ - WKI Górnośląskiej Brygady WOP
- 12.miejsce /36 pkt./ - WKI Karpackiej Brygady WOP

Wojskowy Krąg Instruktorski Łużyckiej Brygady WOP po raz drugi wygrał puchar przechodni przewodniczącego Komisji Koordynacyjnej WKI ZHP Wojsk Ochrony Pogranicza.

**PROGRAM I ZADANIA
DRUŻYN HARCERSKIEJ SŁUŻBY GRANICZNEJ**

Drużyny Harcerskiej Służby Granicznej skupiają młodzież szkolną istniejących na terenie przygranicznym szkół. Tak jak wszystkie drużyny realizują one ogólny program Związku. Ich naczelnym zadaniem jest ideowe wychowanie młodzieży w oparciu o harcerski system metodyczny.

Specyfika tych drużyn polega na szerokim podejmowaniu i rozwijaniu zainteresowań z zakresu ochrony i obrony granic PRL. Młodzież skupiona w drużynach Harcerskiej Służby Granicznej ściśle współdziała z żołnierzami WOP w ochronie granicy państwowej, prowadzi działalność rozpoznawczą w strażach nadgranicznych, udziela pomocy w zabezpieczeniu znaków i urządzeń granicznych oraz utrzymaniu ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego na pograniczu. Wspólnie z żołnierzami jednostek WOP, korzystając ze świetlic, klubów i boisk podejmuje działalność kulturalno-rozrywkową, sportowo-obronną itp. W ramach prac społecznie użytecznych podejmuje działalność w zakresie zadzierżawiania, urządzania boisk sportowych, placówek gier i zabaw, lodowisk, torów saneczkowych itp.

W oparciu o te kierunki drużyny Harcerskiej Służby Granicznej prowadzą działalność w dwóch płaszczyznach:

1/ dla siebie

Pogłębianie wiedzy i zaspokojenie zainteresowań przez:

- organizowanie wieczornic, kocińków, konkursów, wystaw na targi wopowskie,
- organizowanie wycieczek do strażnic WOP w celu zapoznania harcerzy z warunkami służby granicznej, treściami zaprzyjaźnionej jednostki /placówki/ WOP,

- uczestniczenie w zorganizowanych przez jednostki WOP uroczystościach z okazji rocznic oraz świąt państwowych i wojskowych,
- organizowania dyskusji, prelekcji filmowych, spotkań z weteranami i kombatanami na tematy dotyczące roli społeczno-politycznej LWP, WOP, MO, ORMO, itp.,
- organizowania ćwiczeń i gier terenowych, w których występują elementy terenoznawstwa, atletyki terenowej, umiejętności poruszania się w różnych warunkach terenowych, rozpoznanie itp.,
- organizowanie zajęć będących sprawdzianem nabytej wiedzy i umiejętności /np. "Wielobój obronny", "Alarm na granicy", "Pościg za przestępcą", "Manewry techniczno-obronne" itp./,
- organizowanie dyżurów w strażnicy /placówce/ WOP, patrolowanie /wspólnie z żołnierzami WOP/ strefy nadgranicznej szlaków turystycznych prowadzących w kierunku granicy itp.,

2/ na rzecz innych /szkoły, kolegiów, środowiska, jednostki WOP/,

- popularyzowanie zagadnień związanych z obromością kraju oraz ochroną i obroną granicy poprzez organizowanie gier, imprez, ognisk, wieczornic, wystaw urządzanych w szkole, w szespale,
- pomoc zachem w zdobywaniu sprawności "Kopista",
- organizowanie białków, wycieczek, rajdów "Szlakiem Strażnic" w celu popularyzowania problematyki ochrony granicy państwowej,
- organizowanie opieki nad miejscami związanymi z walką żołnierzy WOP o utrwalenie władzy ludowej i niepodzielności granic PRL /pomniki, groby żołnierzy/,
- popularyzowanie zdobywania plakietki "Przyjaciół WOP" wśród kolegiów szkolnych lub innych grup młodzieży przemieszczającej okresowo na terenach nadgranicznych,
- współdziałanie z obozami harcerskimi organizowanymi na terenach nadgranicznych w zakresie utrzymania ładu, porządku i bezpieczeństwa

stwa publicznego na pograniczu,

- udział w nadziewianiu terenu, budowie boisk sportowych, placów gier, zabaw itp.,
- organizowanie "Zimowych wakacji" i zajęć dla grup Nieobozowej Akcji Letniej,
- organizowanie ognisk i występów artystycznych dla żołnierzy WOP,
- organizowanie uroczystych obchodów święta WOP i innych rocznic na terenie szkół, krodowiska itp.

Jak z powyższego wynika drużyny Harcerskiej Służby Granicznej nie ograniczają się w swojej działalności tylko do podnoszenia osobistych kwalifikacji i umiejętności. Są potrzebne i użyteczne szkole, krodowisku, a przede wszystkim strażnicy /placówka/ WOP, z którą współpracują.

Drużyna ubiegająca się o miano Harcerskiej Służby Granicznej winna spełnić następujące warunki:

- podjąć bezpośrednią współpracę z jednostką lub strażnicą /placówką/ GPK, WOP,
- pozyskać opiekuna wśród żołnierzy /rezervistów/ WOP,
- realizować zadania zawarte w programie Harcerskiej Służby Granicznej,
- spowodować uzyskanie przez co najmniej 80% członków drużyny plakietki "Przyjaciel WOP" a przez 50% "Odznaki Sprawności Obronnej",
- posiadać sprawnie działający system alarmowy oraz opracowany system współdziałania z żołnierzami WOP na wypadek akcji granicznej.

Do spełnienia w/w warunków i uzyskania pozytywnej oceny całokształtu co najmniej rocznej pracy, rada drużyny powinna wystąpić do Komendy Hufca ZHP z wnioskiem o nadanie drużynie miana Harcerskiej Służby Granicznej. Nadanie drużynie miana zostaje ogłoszone rozkazem Komendanta Hufca ZHP.

Zewnętrznym wyrazem przynależności harcerza do drużyny Harcerskiej Służby Granicznej jest okrągła plakietka z napisem Harcerska Służba Graniczna oraz wizerunkiem orła na tarczy, umieszczoną na słupie granicznym. Plakietkę HSG nosi się na lewym rękawie munduru harcerskiego /koszuli instruktorskiej/ na wysokości kieszeni. Członkowie drużyny Harcerskiej Służby Granicznej ze szkół podstawowych noszą ponadto chusty, natomiast drużyn w szkołach średnich - zielone berety,

Drużyna, która otrzymała miano Harcerskiej Służby Granicznej otrzymuje specjalny dyplom, który wręcza przedstawiciel Komandy Hufca MHP na uroczystej zbiórce drużyny.

REGULAMIN

Plakietki "PRZYJACIEL WOP"

I i II stopnia.

Związek Harcerstwa Polskiego utrzymuje stałą współpracę z Wojskami Ochrony Pogranicza. Drużyny Harcerskie istniejące na pograniczu, przy współudziale żołnierzy WOP, prowadzą aktywną działalność w zakresie patriotyczno-obronnego wychowania młodzieży, popularyzacji tradycji LWP i WOP oraz kształtowania zaangażowanych postaw obywatelskich.

Harcerze organizują gry terenowe, zdobywają sprawności, współdziałają w ochronie granicy państwowej oraz w utrzymaniu ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego na pograniczu.

Zewnętrznym wyrazem uznania dla szlachetnej postawy młodzieży w tym zakresie jest przyznanie jej przez dowódców jednostek bądź pododdziały Wojsk Ochrony Pogranicza plakietki "Przyjaciel WOP".

ZASADY ZDOBYWANIA PLAKIETKI

I-go STOPNIA

1. W zdobywaniu plakietki mogą uczestniczyć drużyny i zastępy harcerskie współpracujące z Wojskami Ochrony Pogranicza, a także inne grupy młodzieży, które mają możliwość nawiązania bezpośredniego kontaktu ze strażnicą i GPK WOP.
2. Aby zdobyć plakietkę należy:
 - znać tradycje i podstawowe zadania Wojsk Ochrony Pogranicza i BS WOP,
 - wykonać przynajmniej dwa zadania spośród przykładów podanych w załączeniu.
3. Chęć zdobycia plakietki "Przyjaciół WOP" drużyna, zastęp lub grupa młodzieży nieharcerskiej zgłasza dowódcy strażnicy /GPK/ WOP w celu uzyskania pomocy w spełnieniu wymagań niniejszego regulaminu.
4. Plakietkę "Przyjaciół WOP" przyznaje dowódca strażnicy - /GPK/ WOP po spełnieniu przez młodzież warunków określonych w punkcie 2 niniejszego regulaminu.
5. Plakietka "Przyjaciół WOP" może być przyznana indywidualnie z pominięciem wymagań regulaminu, za szczególne zasługi w współdziałaniu z Wojskami Ochrony Pogranicza.
6. Plakietkę "Przyjaciół WOP" wręcza przedstawiciel WOP na uroczystej zbiórce drużyny, zastępu lub innej grupy młodzieży.
7. Plakietkę "Przyjaciół WOP" nosi się na prawej kieszeni munduru harcerskiego. Na ubraniu cywilnym plakietkę nosi się na lewej części marynarki /bluzy, swetra/ na wysokości piersi.
8. Ewidencję nadanych plakietek prowadzą dowódcy, którzy je nadali.

PRZYKŁADOWE ZADANIA

1. Organizujemy spotkanie z żołnierzami WOP.

Ustalamy czego chcielibyśmy się dowiedzieć od żołnierzy, przygotowujemy program spotkania, ćwiczymy pokaz jaki możemy żołnierzom przedstawić.

2. Urządzamy wycieczkę do strażnicy - GPK WOP.

Poznajemy tradycje bojowe, warunki życia i służby wojskowej. Pracy wojskowego psa służbowego. Pomagamy w zorganizowaniu imprezy w świetlicy żołnierskiej.

3. Urządzamy w drużynie lub zastępie "Ekspozycje WOP".

W tym celu ogłaszamy konkurs na projekt ekspozycji. Zbieramy materiały potrzebne do brązowania ekspozycji i bierzemy udział w realizacji najlepszego projektu.

4. Organizujemy biwak przy granicy.

Wspólnie z dowódcą strażnicy - GPK WOP ustalamy czas, miejsce i program biwaku. Wyznaczamy zadania dla poszczególnych zastępów /np. przygotowanie posiłków, sprzętu itp./.

5. Przeprowadzamy pochody leśne.

Wspólnie z żołnierzami WOP organizujemy grę terenową, w której wykazujemy umiejętności poruszania się w różnych warunkach terenowych, czucia się, odnajdywania ukrytych przedmiotów itp.

6. Organizujemy ognisko dla żołnierzy WOP.

Przygotowując program pamiętamy, że ognisko jest imprezą dla żołnierzy, więc powinniśmy tam znaleźć elementy, które zainteresują, wzbudzą i zabawią naszych gości.

ZASADY ZDOBYWANIA PŁAKIETKI

II-go STOPNIA

1. W zdobywaniu plakietki mogą uczestniczyć drużyny i zastępy harcerskie współpracujące z Wojskami Ochrony Pogranicza, których członkowie są w posiadaniu plakietki "PRZYJACIEL WOP" - I stopnia.
2. Aby zdobyć plakietkę należy:
 - znać przepisy obowiązujące w strefie nadgranicznej, przestrzegać ich i wpływać na innych, aby je przestrzegali,
 - posiadać wiadomości i praktyczne umiejętności współdziałania z Wojskami Ochrony Pogranicza w zakresie ochrony granicy państwa oraz utrzymania ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego na pograniczu,
 - wykonać przynajmniej trzy zadania spośród przykładów podanych w załączeniu.
3. Plakietkę "Przyjaciel WOP" przyznaje dowódca Brygady, po spełnieniu przez harcerzy warunków określonych w punkcie 2 niniejszego regulaminu na wniosek dowódcy strażnicy /GPK/ WOP.
4. Plakietkę "Przyjaciel WOP" wręcza przedstawiciel WOP na uroczystej zebranie drużyny. W uroczystości nadania plakietki winna uczestniczyć delegacja żołnierzy WOP.
5. Plakietkę "Przyjaciel WOP" nosi się na prawej kieszeni munduru harcerskiego. Zezwala się nosić razem z Plakietką I i II stopnia naszyte obok siebie.
6. Ewidencję nadanych plakietek prowadzą Wydziały i Sekcje Polityczne Jednostek WOP.

PRZYKŁADOWE ZADANIA

1. Współuczestniczymy w pełnieniu służby granicznej.

Pod kierunkiem żołnierzy WOP przeprowadzamy ćwiczenia w patrolowaniu terenu, maskowaniu się, stosowaniu odpowiednich sygnałów itp. Następnie dzielimy się na patrole i wykonujemy przydzielono przez żołnierzy zadania.

2. Organizujemy konkurs rozpoznawania śladów.

Pod kierunkiem żołnierzy WOP, urządzamy kurs rozpoznawania śladów, przygotowujemy potrzebny sprzęt, przeprowadzamy ćwiczenia. Na zakończeniu kursu organizujemy konkurs kto najlepiej potrafi rozpoznawać ślady.

3. Organizujemy telefoniczną łączność polową.

Przy pomocy żołnierzy WOP uczymy się posługiwać polową aparaturą telefoniczną, poznajemy zasadę jego działania, budowę i sposób instalowania polowej linii telefonicznej. Przeprowadzamy ćwiczenia ze sprzętem telefonicznym.

4. Organizujemy akcję tropienia przestępcy.

Wspólnie z żołnierzami WOP tropimy po śladach osobą pozorującą przestępcę aż do odkrycia jej kryjówki. W kryjówce może znajdować się "przestępca" lub list zawierający "bardzo ważne wiadomości".

5. Przeprowadzamy pościg za "przestępcą granicznym".

Ustalamy z dowódcą strażnicy - GFK WOP sposób i czas przeprowadzenia gry. Wszyscy ćwiczący podlegają komendzie przedstawiciela WOP i wykonują jego polecenia. Na podstawie podanego rysopisu starają się wytropić "przestępcę" i powiadomić żołnierzy WOP. Do akcji można

mobilizować swoich rówieśników i osoby starsze, zbierać od nich dane o działalności osoby poszukiwanej.

6. Organizujemy w swoim środowisku obchody święta WOP.

Składamy wizytę w strażnicy - GPK zapraszamy przyjaciół na naszą uroczystą zbiórkę z okazji święta WOP. Żołnierzom wręczamy symboliczne upominki i kwiaty.

WZROK

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....

.....dnia.....

DO KOMENDY HUFCA ZHP

W

W N I O S E K

o nadanie miana Harcerskiej Służby Granicznej

Rada drużyny działającej przy szkole
..... W

wniośkuje o nadanie drużynie miana Harcerskiej Służby Granicznej.

Drużyna nasza liczy członków.

Plakietkę "Przyjaciel WOP" uzyskało członków.

"Odsnakę Sprawności Obronnej" uzyskało członków.

Drużyna współpracuje z

.....
/podać nazwę jednostki /placówki/ WOP/

Opiekunem drużyny ze strony WOP jest

.....

podpisy członków Rady Drużyny

.....

.....

.....

.....
/pisać i podpisać d-oy jednostki WOP/

